

Poznańskie legendy

Poznań Legends
Legende über die Posener

www.POZnan*.travel

Poznańska Karta Turystyczna jest dostępna w:

- Centrum Informacji Miejskiej: ul. Ratajczaka 44, ul. Bukowska 285 (Port Lotniczy Poznań-Ławica), ul. Dworcowa 2 (Poznań Główny – dworzec kolejowy)
- Centrum Informacji Turystycznej, Stary Rynek 59
- Muzeum Narodowym (Al. Marcinkowskiego 9)
- Termach Małańskich (ul. Termałna 1)
- Mała Ski (ul. Wiankowa 2)
- wybranych hotelach oraz przez internet

- najlepszy i najtańszy sposób na poznanie miasta
- bezpłatna komunikacja miejska
- bezpłatny wstęp lub rabat w wielu miejscach i atrakcjach m.in. muzeach, restauracjach, hotelach

Odkryj Poznań z Poznańską Kartą Turystyczną

Discover Poznań with the Poznań City Card

- the best and least expensive way to get to know our city
- free or discounted admission to many places and tourist attractions such as museums, restaurants, hotels
- free access to public transportation

Poznań City Card is available at:

- City Information Centre: ul. Ratajczaka 44 ul. Bukowska 285 (Poznań-Ławica Airport), ul. Dworcowa 2 (Poznań Main Station – train station)
- Tourist Information Centre, Stary Rynek 59 (Old Market Square)
- National Museum (Al. Marcinkowskiego 9)
- Mała Thermal Baths (ul. Termałna 1)
- Mała Ski (ul. Wiankowa 2)
- selected hotels and on-line

www.POZnań*travel

Legenda o poznańskich koziółkach

Legend of the Poznań goats
Legende über die Posener Ziegenböcke

W roku 1551, kiedy przebudowywano poznański ratusz, miała się odbyć wielka uczta z okazji zainstalowania na wieży nowego zegara. Na tę szczególną uroczystość przybyło wielu znamienitych i dostojnych gości, a nawet wojewoda z małżonką. Nic więc dziwnego, że i potrawy serwowane na stoły także musiały być wyjątkowe. Daniem wieczoru miał być udziec sarni, który przygotowywał mistrz kucharski Mikołaj. I wszystko w kuchni szło dobrze, dopóki udziec nie zsunął się z rusztu prosto w ogień. Mistrz kucharski był zrozpaczony! Jednak jeden z kuchcików postanowił zdobyć nowe mięso na pieczeń. Niestety, sarniny w mieście nie znalazł, ale za to przyprowadził do kuchni dwa białe koziołki. Zwierzęta, widząc co się święci, wyrwały się kuchcikowi i uciekły prosto na ratuszową wieżę. I kiedy goście mieli już podziwiać nowy zegar, ich oczom ukazał się przedziwny widok: dwa małe koziołki bodły się beztrąsco na gzymsie ratuszowej wieży, czym wzbudziły ogólną wesołość. Na pamiątkę tego wydarzenia mechanizm ratuszowego zegara został wzbogacony o dwie figurki trącających się rogami koziołków.

Stary Rynek ma regularny kształt kwadratu o boku 140 m, a wokół niego znajduje się sieć krzyżujących się pod kątem prostym ulic. Otaczające rynek **kamieniczki** zostały zrekonstruowane po zniszczeniach II wojny Światowej w stylu nawiązującym do architektury baroku i renesansu.

Dominującą budowlą na rynku jest renesansowy **ratusz** z połowy XVI w., dzieło Jana Baptysty Quadro z Lugano. Monumentalna fasada frontowa z trzykondygnacyjną arkadową loggią jest zwieńczona wysoką ścianą attyki z trzema wieżami. Najstarsza część to piwnice – 4 kwadratowe izby o wczesnogotyckich sklepieniach krzyżowych. Tutaj i w reprezentacyjnych salach pierwszego piętra – z **Salą Renesansową (tzw. Wielką Sienią)** nakrytą słynnym sklepieniem z 1555r., mieści się **Muzeum Historii Miasta Poznania**. Stała ekspozycja jest poświęcona dziejom Poznania od X w. do 1945r. Są to zbiory archeologiczne z terenu Poznania, model grodu poznańskiego, wyroby rzemiosła artystycznego, fragmenty rzeźb, detali architektonicznych, obrazy.

W 1551 r. na ratuszu został zainstalowany **zegar z koziołkami**. Jego twórcą był Bartłomiej Wolf z Gubina. Codziennie, gdy zegar ratuszowy wybija godzinę dwunastą w południe, w wieżyczce nad zegarem umieszczonym we frontowej elewacji otwierają się drzwiczki i ukazują się dwa blaszane koziołki. Poruszane mechanizmem zegarowym trykają się rogami 12 razy.

In the year 1551, during the rebuilding of the Poznań Town Hall, took place a great feast to celebrate the installation of a new clock

on the tower. Many eminent and distinguished guests came to this special ceremony, even the governor and his wife. No wonder that the tables of food served had to be exceptional. The dish of the evening was to be a haunch of venison, which was being prepared by the chef Mikołaj. Everything in the kitchen was going well until the haunch fell from the grate straight into the fire. The chef was distraught! However, one of kitchen boys decided to find some new meat for the roast. Unfortunately he could not find venison in the city, but he brought into the kitchen two white goats. The goats, seeing what was in the air, broke free from kitchen boy and ran away straight to the Town Hall tower. When the guests were admiring the new clock, they saw a strange sight: two small goats butting each other on the ledge of the Town Hall tower, which raised general merriment. To commemorate this event the Town Hall clock mechanism has been enhanced with figurines of two goats.

The **Old Market Square**, a regular square whose sides are 140 m each, is situated in the middle of a network of streets which cross at right angles. The **gabled houses** surrounding the square were reconstructed after World War 2 in the Baroque and Renaissance styles.

The dominant building is the mid-sixteenth-century **town hall**, designed by Giovanni Battista di Quadro of Lugano. Its monumental façade has a three-storey arcaded loggia and is topped with a high threetower attic. The oldest part of the building is its basement: four square rooms with early-Gothic cross vaults. These rooms and the impressive rooms of the first floor – including the **Renaissance Room** (a/k/a the **Grand Entrance Hall**) with the famous 1555 vault – house the **Museum of the History of Poznań**. The permanent exposition, devoted to the history of Poznań from the tenth century to 1945, shows archaeological finds, a scale model of medieval Poznań, arts and crafts, fragments of sculptures, architectural details and pictures.

Since 1551, the town hall has had a **clock with effigies of goats**, produced by Bertel Wolf of Guben. Every day, as the town hall clock strikes twelve, the doors of the small tower on top of the façade open to show two metal billygoats. The clockwork goats hit each other with horns twelve times.

1551, als das Posener Rathaus umgebaut wurde, sollte ein großes Fest wegen dem Anbringen auf dem Turm einer neuen Uhr stattfinden. Zu dieser Veranstaltung kamen viele berühmte und vornehme

Gäste, sogar der Woiwode mit seiner Frau. Es wunderte daher nicht, dass auch die servierten Gerichte außergewöhnlich sein mussten. Das Tagesgericht sollte die Rehkeule sein, die der Kochmeister Miłkołaj zubereitete. Und alles in der Küche lief gut, bis die Keule aus dem Rost direkt in das Feuer abrutschte. Der Koch war verzweifelt! Aber einer der Küchenjungen beschloss neues Fleisch für den Braten zu besorgen. Rehfleisch fand er in der Stadt nicht, aber er brachte zwei weiße Ziegenböcke mit. Die Tiere ahnten was kommt, deshalb befreiten sie sich und rannten direkt auf den Turm. Und als die Gäste die neue Uhr bewundern sollten, sahen sie etwas Eigenartiges: zwei kleine Ziegenböcke stießen sich gegenseitig auf dem Gesims des Rathaussturms, was zu einer allgemeinen Fröhlichkeit führte. Als Andenken an dieses Ereignis wurde der Mechanismus der Rathausuhr um zwei Figuren der sich mit den Hörnern stoßenden Ziegenböcke bereichert.

Der **Altmarkt** hat eine reguläre Quadratform mit der Seite von 140 m, und um ihn befindet sich ein Netz der sich unter rechten Winkel durchkreuzenden Straßen. Die den Altmarkt umgebenden **Miets-häuser** wurden infolge der Zerstörungen des 2. Weltkrieges im Stil, der an die Barock- und Renaissancearchitektur erinnert, rekonstruiert.

Das herrschende Gebäude auf dem Markt ist das Renaissance-**Rathaus** aus der Hälfte des 16. Jh., ein Werk von Jan Baptist Quadro aus Lugano. Die monumentale Vorderfassade mit dreistöckigen Arkaden-Loggia ist mit einer Attikawand mit drei Türmen bekrönt. Der älteste Teil sind die Keller - 4 quadratförmige Kammer mit frühgotischen Kreuzgewölbe. Hier und in den repräsentativen Räumen im ersten Stock - zusammen mit dem **Renaissance-Saal** (sog. **Große Diele**) bedeckt mit berühmten Gewölbe aus dem Jahr 1555 befindet sich das **Museum für die Geschichte der Stadt Poznań**. Die feste Ausstellung ist der Geschichte der Stadt Posen vom 10. Jahrhundert bis zum Jahre 1945 gewidmet. Es sind archäologische Sammlungen aus der Umgebung von Posen, ein Modell der Posener Burg, Erzeugnisse des Kunstwerkes, Fragmente von Skulpturen, architektonische Details, Gemälden.

1551 wurde auf dem Rathaus eine **Uhr mit den Böcken** angebracht. Ihr Schöpfer war Bartłomiej von Wolf aus Guben. Jeden Tag, wenn die Rathausuhr zwölf Uhr mittags zeigt, öffnet sich in dem kleinen Turm über der in der hinteren Fassade angebrachten Uhr das Türchen und erscheinen zwei Blöcken aus Blech. mit dem Uhrmechanismus bewegt prallen sie aufeinander 12 mal.

**Ratusz – Muzeum Historii Miasta Poznania /
Town Hall – Museum of the History of Poznań /
Rathaus - Museum für die Geschichte der Stadt Poznań**

Stary Rynek 1, tel. (+48) 61 856 81 93

www.mnp.art.pl

Godziny otwarcia:

16 czerwca-15 września: wt.-czw. 11-17, pt. 12-21, sob.-niedz. 11-18

16 września-15 czerwca: wt.-czw. 9-15, pt. 12-21, sob.-niedz. 11-18

Z Poznańską Kartą Turystyczną wstęp bezpłatny.

Opening hours:

June 16th-September 15th: Tue-Thu 9am-3pm, Fri 12 am-9pm, Sat
-Sun 11am-6pm,

September 16th-June 15th: Tue-Thu 11am-5pm, Fri 12 am-9pm,
Sat-Sun 11am-6pm,

Free entrance with the Poznań City Card.

Öffnungszeiten:

16 Juni-15 September: Di-Do 11-17 Uhr, Fr 12-21 Uhr, Sa-So 11-18 Uhr

16 September-15 Juni: Di-Do 9-15 Uhr, Fr 12-21 Uhr, Sa-So 11-18 Uhr

Mit der Posnaner City-Card freier Eintritt.

Legenda o Lechu, Czechu i Rusie

Legend of Lech, Czech and Rus
Legende über Lech, Czech und Rus

Było to w czasach, kiedy pomiędzy Odrą a Wisłą rozciągały się wspaniałe, gęste knieje pełne leśnych owoców i dzikiej zwierzyny. Wtedy to, w poszukiwaniu najbardziej dogodnego miejsca na osiedlenie, przywędrowali tutaj trzej bracia Słowianie – Lech, Czech i Rus. Na jednym z malowniczych pagórków bracia dostrzegli rozłożysty dąb z orlim gniazdem. Siedzący na gnieździe ptak nagle wzbił się wysoko i szeroko rozpostarł skrzydła swobodnie poszybował na błękitnym niebie. Ten widok tak zachwycił Lecha, że uznał go za dobry znak i postanowił właśnie w tym miejscu założyć gród. I tak też się stało. Lech osiedlił się tutaj, a jego bracia powędrowali dalej. Rus podążył na wschód, a Czech na południe. Tam założyli swoje państwa – Ruś i Czechy.

Ostrów Tumski był kiedyś jednym z pierwszych grodów stołecznych państwa Piastów. To tu właśnie w 968 r. powstało pierwsze polskie biskupstwo. W zbudowanej w 968 r. **katedrze** znajduje się grobowiec pierwszych władców Mieszka I i Bolesława Chrobrego oraz ich pomniki.

W bezpośrednim sąsiedztwie katedry znajduje się gotycki **kościół Najświętszej Marii Panny**, zbudowany w pierwszej połowie XV w. Jego trójnawowe halowe wnętrze nakryte jest sklepieniem gwiaździstym. Tuż obok kościoła archeolodzy odkryli relikty palatium, siedziby Mieszka I, a później polskich królów.

Znajdująca się obok katedry **Akademia Lubrańskiego**, pierwsza wyższa uczelnia w Poznaniu, powstała w 1518 r. Obecnie w budynku mieści się **Muzeum Archidiecezjalne**.

It was in a time when between the Oder and the Vistula extended a wonderful, thick, primal forest full of forest fruit and wild animals. Then, in search of the most convenient place to settle, came three Slav brothers - Lech, Czech and Rus. On one of the picturesque hills the brothers saw a spreading oak with an eagles nest. From sitting on the nest a bird suddenly rose high and spread its wings wide, freely gliding into the blue sky. This view so delighted Lech that he recognized it as good sign and decided to found a city in this place. And so it happened. Lech settled here, and his brothers went further afield. Rus continued to the east and Czech to the south. There, they founded their countries, Ruthenia and Bohemia.

The **Cathedral Island** was one of the first major centres of the Piast-dynasty state. This is where the first Polish bishopric was established in 968. In the **Cathedral**, built in the same year, there is the mausoleum of Mieszko I and Bolesław the Brave, the first sovereigns of Poland, who are commemorated here with a Byzantine-style sarcophagus and a monument.

In the immediate vicinity of the Cathedral stands the Gothic **Church of Our Lady**, erected in the first half of the fifteenth century. Its three-aisle hall interior is covered with stellar vaulting. Next to the church, the archaeologists uncovered the relics of the palatium, the residence of Polish sovereign Mieszko I, which later served as a residence for other early kings of Poland.

The **Lubrański Academy** founded in 1518, situated next to the cathedral, was the first Polish university. It currently hosts the **Archdiocesan Museum**.

Es war in den Zeiten, als sich zwischen der Oder und Weichsel prachtvolle, dichte Wälder voll mit Waldfrüchten und wilden Tieren erstreckten. Damals wanderten, auf der Suche nach einem günstigen Ort zur Absiedlung, hier drei slawische Brüder – Lech, Čech und Rus. Auf einem der malerischen Hügel erkannten sie eine breite Eiche mit einem Adlernest. Der dort sitzende Vogel schwang sich plötzlich in die Höhe, breitete seine Flügel aus und schwebte über den blauen Himmel. Dieser Blick begeisterte Lech so sehr, dass er ihn für ein gutes Zeichen hielt und beschloss, an diesem Ort eine Burg zu bauen. So geschah es auch. Lech ließ sich hier nieder, und seine Brüder wanderten weiter. Rus ging nach Osten und Čech nach Süden. Dort gründeten sie ihre Staaten – Rus und Tschechien.

Ostrów Tumski war früher eine der größten Hauptstadt-Burgen des Piasten-Staates. Genau hier entstand 968 das erste polnische Bistum. In dem 968 errichteten Dom befindet sich das Grabmal der ersten Herrscher Mieszko I und Bolesław Chrobry und ihre Denkmäler. In einem Grabgewölbe im Untergeschoss kann man die ältesten Fragmente des Doms aus den römischen und vorrömischen Zeiten betrachten.

In unmittelbaren Nähe des Doms befindet sich eine gotische **Kirche der Heiligen Jungfrau Maria**, gebaut in der ersten Hälfte des 15. Jh. Ihr dreischiffiger Halleninnenraum ist mit Sternengewölbe bedeckt. Direkt neben der Kirche entdeckten die Archäologen Relikten von Palatium, Sitz von Mieszko I, und später der polnischen Könige.

Die sich neben dem Dom befindende **Akademie von Lubrański**, die erste Hochschule in Posen, entstand 1518. Gegenwärtig befindet sich in dem Gebäude das **Erzdiözese-Museum**.

**Muzeum Arcydiecezjalne / Archdiocesan Museum /
Erzdiözesenmuseum**

ul. Lubrańskiego 1, tel. (+48) 61 852 61 95
www.muzeum.poznan.pl

Godziny otwarcia:

wt.-pt. 10-17, sob. 9-15

Z Poznańską Kartą Turystyczną wstęp bezpłatny.

Opening hours:

Thu-Fri 10am-5pm, Sat 9am-3pm

Free entrance with the Poznań City Card.

Öffnungszeiten:

Di-Fr 10-17 Uhr, Sa 9-15 Uhr

Mit der Posener City-Card freier Eintritt.

**Rezerwat Archeologiczny Genius Loci
/ Genius Loci Archaeological Park
/ Archäologisches Reservat Genius Loci**

ul. Ks. I. Posadzego 3, tel. (+48) 61 852 21 67
www.muzarp.poznan.pl/rezerwat

Godziny otwarcia:

wt.-czw. 10-16, pt. 12-19,
sob. 11-19, niedz. 10-15

Opening hours:

Tue-Thu 10am-4pm,
Fri 12am-7pm,
Sat 11am-7pm,
Sun 10am-3pm

Öffnungszeiten:

Di-Do 10-16 Uhr, Fr 12-19 Uhr,
Sa 11-19 Uhr, So 10-15 Uhr

Legenda o diable i Górze Zamkowej

Legend of the Devil and Castle Hill
Legenden über den Teufel und Schlossberg

Było to bardzo dawno temu – jeszcze za czasów Mieszka I. Mieszkańcy Poznania byli już wtedy pobożnymi i praktykującymi chrześcijanami, co oczywiście nie mogło spodobać się Lucyferowi. Pewnego dnia Lucyfer wpadł na isticie szatański pomysł. Wezwał czartów i nakazał im zatopić miasto! Jak? Otóż czarci mieli pod osłoną nocy podnieść górę położoną nieopodal Gniezna i rzucić ją prosto do Warty. W ten oto sposób zatamowana rzeka miała rozlać się na boki, a jej woda wedrzeć do miasta. Tyle tylko, że noc była ciemna, a czarci nie byli pewni, czy trafią górą w samo koryto rzeki. Poprosili więc o pomoc diabła Borutę, aby ten wykrzesał kopytami taką błyskawicę, że nad miastem zrobi się jasno jak w dzień! Ale ich plan i tak się nie powiódł. Nagła jasność obudziła poznańskie koguty, które zaczęły swoje „poranne” pienie. Na te dźwięki czarci porzucili górę, która spadła na brzeg rzeki. W ten oto sposób powstała góra, na szczycie której Mieszko I rozpoczął budowę książęcego zamku – dokończonego przez jego następców i nazwanego później Zamkiem Przemysła.

Na szczycie Góry Przemysła w drugiej połowie XIII w. został wzniesiony **Zamek Królewski**. Obecnie mieści się tu **Muzeum Sztuk Użytkowych** (nieczynne do odwołania).

Naprzeciwko Zamku Królewskiego znajduje się późnobarokowy **kościół Franciszkanów**. Wnętrze kościoła bogate jest w rzeźby i malowidła na ścianach, sklepieniach i w kopułach obu kaplic. W prezbiterium ustawione są bogato rzeźbione dębowe stalle, intarsjowane i inkrustowane. Zachowały się również 23 portrety staropolskie, w tym kilkanaście trumiennych. Od ponad 300 lat w kościele znajduje się **cudowny obraz Matki Boskiej w Cudy Wielmożnej**, zwanej Panią Poznania. W podziemiach kościoła znajdują się trzy makiety: **makieta dawnego Poznania, makieta Grodu Pierwszych Piastów i makieta Starego Rynku**.

It was a very long time ago, back in the time of Mieszko I. The inhabitants of Poznań were already pious and practicing Christians, which of course, did not appeal to Lucifer. One day Lucifer came up with a devilish idea. He called his demons and commanded them to sink the city! How? Well, demons had, under cover of the night to lift up a hill situated near Gniezno and throw it straight into the Warta River. In this way the dammed river would overflow and its water flood into the city. Only that night was really dark, and the demons were not sure that they would be able to throw the moun-

tain into the middle of river bed. So they asked for help from the demon Boruta who could strike from his hoofs such lightning that the city would be such bright light as the day! But their plan failed. The sudden brightness woke up the Poznań roosters, which began their "morning" crowing. Because of these sounds the demons abandoned the hill, which fell on the bank of the river. In this way arose the hill on top of which Mieszko I began the construction of his ducal castle, later finished by his followers and named Przemysł Castle.

The **Royal Castle** was erected in the second half of the thirteenth century at the top of Przemysla Hill. Now the building houses the **Museum of Applied Arts** (closed until it is cancelled).

Opposite the Royal Castle stands late-Baroque the **Franciscan Church**. The building has an interior richly ornamented with sculptures and paintings on the walls, on the vaults and on the cupolas of the two chapels. In the presbytery stand richly carved oak stalls, inlaid and encrusted. There are also 23 surviving old Polish portraits, including about dozen coffin portraits. For over three hundred years, the church has housed a picture of the **Miracle-Working Virgin Mary**, also known as the Lady of Poznań. The church's vaults host 3 models: the **model of historic Poznań**, the **model of first Piasts' town** and the **model of the Old Market Suare**.

Es war vor sehr langer Zeit – noch zu Zeiten von Mieszko I. Die Bewohner von Poznań waren schon damals fromme und praktizierende Christen, was Luzifer natürlich nicht gefallen konnte. Eines Tages kam er auf eine teuflische Idee. Er rief die Satane und befahl ihnen die Stadt zu versenken. Wie? In der Nacht sollten sie den nahe Gniezno gelegenen Berg aufnehmen und ihn in die Warthe werfen. Nur, dass die Nacht sehr dunkel war, und die Satane sich nicht sicher waren, ob sie mit dem Berg direkt in das Flussbett treffen. Sie baten also den Teufel Borut um Hilfe, damit dieser mit seinen Hufen einen solchen Blitz herausschlägt, dass es in der Stadt so hell, wie am Tag wird! Deren Plan gelang aber trotzdem nicht. Die plötzliche Helligkeit weckte die Posener Hähne auf, die ihr „morgiges“ Krähen angingen. Auf diese Töne ließen die Satane den Berg, der auf das Flussufer fiel. Auf diese Weise entstand der Berg, auf dessen Gipfel Mieszko I. den Bau eines Fürstenschlosses begann – durch seine Nachfolger zu Ende gebracht und später Schloss von Przemysł genannt.

Das Königsschloss wurde in der zweiten Hälfte des 13. Jh. auf dem Gipfel des Przemysł-Berges errichtet. Derzeit befindet sich hier das **Museum für Angewandte Kunst** (bis auf weiteres geschlossen ist).

Dem Königsschloss gegenüber ist eine spätbarocke **Franziskaner-Kirche**. Dreischiffige Basilika mit zwei Kapellen am Ende der Querschiff Flügel verbirgt ein reiches an Skulpturen und Malereien auf den Wänden, Gewölben und Kuppeln beider Kapellen Innere. Im Presbyterium befinden sich prachtvoll geschnitzte eichene Gestühle, die intarsiiert und inkrustiert sind. Es sind auch 23 altpolnische Bildnisse, darunter einige Sargbildnisse, erhalten geblieben. Seit über 300 Jahren hängt hier das wunderbare Bild von **Matka Boska w Cudy Wielmożna**, genannt die Herrscherin von Poznań. Im Kellergeschoss der Kirche befinden sich drei Modelle: **vom ehemaligen Poznań, ersten Burg der Piasten und Altmarkt**.

Makiety Poznania / Models of historic Poznań / Stadtmodells vom alten Poznań

ul. Franciszkańska 2, tel. (+48) 61 855 14 35

www.makieta.poznan.pl

Godziny otwarcia:

pon.-niedz. 11, 11.45, 13.15, 14, 15.30, 16.15,
1.06-31.08: godziny dodatkowe: 17.45, 18.30

Z Poznańską Kartą Turystyczną 25% rabatu.

Opening hours:

Mon-Sun 11am, 11.45am, 1.15pm, 2pm, 3.30pm, 4.15pm
1.06-31.08: also at 5.45pm, 6.30pm

25% discount with the Poznań City Card.

Öffnungszeiten:

Mo-So 11, 11.45, 13.15, 14, 15.30, 16.15 Uhr
1.06-31.08: 17.45, 18.30

Mit der Posener City-Card 25% Ermäßigung.

Legenda o poznańskich Bambrach

Legend about the Poznań Bamber farmers
Legende über die Posener Bamberger

Bambrzy to potomkowie niemieckich kolonistów przybyłych w XVIII wieku do podpoznańskich wsi z okolic bawarskiego Bambergu. Zostali oni sprowadzeni przez władze Poznania z powodu nagłego wyludnienia, jakie powstało po wojnie północnej i epidemii cholery. Tyle mówią fakty. Legenda z kolei przytacza historię poznańskiego biskupa, który podróżując po Europie odwiedził miasto Bamberg i mieszkającego tam niemieckiego duchownego. A ponieważ schludne domostwa, porządek i żarliwa wiara tamtejszych mieszkańców zrobiły na biskupie ogromne wrażenie, wpadł on na pomysł przesiedlenia tych wielce gospodarnych i bogobożnych ludzi do Poznania. I tak też się stało. Niemieccy bambrzy przyjechali do Wielkopolski, osiedlili się w Luboniu, na Dębcu, Jeżycach, Wildzie i Górczynie, a z czasem także zasymilowali – oczywiście, nie zapominając o swoich bamberskich korzeniach.

Muzeum Bambrów Poznańskich upamiętnia dzieje i kulturę rolników z Bambergu i okolic, nazwanych później Bambrami. Przybyli oni na zaproszenie władz miasta Poznania, aby zasiedlić i odbudować podpoznańskie wsie (obecnie dzielnice miasta) całkowicie zniszczone i wyludnione w początkach XVIII w. W muzeum, poza nielicznymi wyjątkami, wystawiono eksponaty z XIX i początku XX w. obrazujące kulturę Bambrów. Ekspozycja przedstawia dom bamberski z XIX w. otoczony ogródkiem, wyposażony w takie meble, sprzęty i obrazy, jakie znajdowały się w domu zamożnego gospodarza bamberskiego.

Studzienka Bamberki została postawiona w 1915r. dla upamiętnienia przybycia na początku XVIII w. niemieckich osadników z okolic Bambergu, którzy zasiedlili należące do miasta wsie, wyludnione w wyniku wojen i zarazy. Pomnik stoi obecnie na Starym Rynku.

Bambers are descendants of German colonists who arrived in the eighteenth century from Bavarian Bamberg to inhabit villages in the area of Poznań. They had been brought by the Poznań authorities due to a sudden depopulation that had occurred after the Great Northern War and a cholera epidemic. This much say the facts. The legend, in turn, quotes the story of a Poznań bishop who during travel around Europe visited the city of Bamberg, and a German clergyman who lived there. Because the neat households, tidiness and fervent faith of people from Bavaria made a great impression on the bishop, he hit on the idea of the resettlement of those very thrifty and God-fearing people to Poznań. And so it hap-

pened. German Bammers came to Greater Poland, settled in Luboń, Dębiec, Jeżyce, Wilga and Górczyna, and with time also assimilated, of course, never forgetting their Bamber roots.

The **Poznań Bamber Museum** provides a record of the history and culture of the Bamber farmers hailing from the Bamberg area. They arrived in Poznań at the invitation of the city's authorities to settle and help reconstruct nearby villages (today's city districts), which were ruined and deserted in the early 18th century. With rare exceptions, the museum displays items from the 19th and early 20th centuries illustrating the culture of local rural area Bammers. The exhibition shows a 19th century house of a wealthy Bamber farmer, surrounded by a garden and furnished with furniture, tools and pictures.

The **Bamberg woman statue** was erected in 1915 to commemorate the arrival of German colonists from the region of Bamberg at the beginning of the 18th century, who settled in nearby villages depopulated by war and disease. The statue currently stands on the Old Market Square.

Bamberger sind Nachkommen der deutschen Kolonisten, die im 18. Jh. zu Posener Dörfern aus der Gegend des bayerischen Bambergs kamen. Sie wurden durch die Posener Regierung wegen plötzlicher Entvölkerung herbeigeführt, die nach dem Nordischen Krieg und der Cholera-Epidemie entstand. Soviel sagen die Tatsachen. Die Legende führt wiederum die Geschichte des Posener Bischofs an, der während seiner Reise durch Europa die Stadt Bamberg und den dort wohnenden deutschen Geistlichen besuchte. Und weil die sauberen Gehöfte, Ordnung und eifriges Glauben der Bewohner auf dem Bischof einen großen Eindruck machten, kam er auf die Idee, diese wirtschaftlichen und frommen Menschen nach Poznań umzusiedeln. So geschah es auch. Die deutschen Bamberger trafen in Großpolen ein, ließen sich in Luboń, Dębiec, Jeżyce, Wilda und Górczyn nieder, und mit der Zeit passten sie sich auch an – jedoch vergaßen sie ihre Bamberger Wurzeln nicht.

Das **Museum der Posener Bamberger** erinnert an die Geschichte und Kultur der Bauer aus Bamberg und Umgebung, später Bamberger genannt. Sie kamen auf die Einladung der Regierung der Stadt Poznań, um sich hier anzusiedeln und die Posener Dörfer aufzubauen (heutzutage die Stadtviertel). Anfang des 18. Jh. wurden die Dörfer zerstört und entvölkert. Im Museum werden, außer wenigen

Ausnahmen, Exponate aus dem 19. Jh. und Anfang des 20. Jh. ausgestellt, die die Bamberger Kultur darstellen.

Der **Bambergerin-Brunnen** wurde 1915 zwecks einer Erinnerung an die Ankunft der deutschen Ansiedler aus der Umgebung von Bamberg am Anfang des 18. Jh. errichtet, welche die an die Stadt gehörenden und infolge des Krieges und Seuche entvölkerten Dörfer ansiedelten. Das Denkmal steht derzeit auf dem Altmarkt.

**Muzeum Bambrów Poznańskich / Poznań Bamber Museum /
Museum der Poznaner Bamberger**

ul. Mostowa 7/9, tel. (+48) 61 852 89 66,
www.bambrzy.poznan.pl

Godziny otwarcia:

pt.-sob. 10-14

Opening hours:

Fri-Sat 10am-2pm

Öffnungszeiten:

Fr-Sa 10-14 Uhr

grupy należy zgłaszać wcześniej /
please request group tours ahead
of time / Gruppen sind vorher
anzumelden

Legenda o hejnaliście i królu kruków

Legend of the Bugler and the King of Crows
Legende über den Turmbläser und Rabenkönig

Dawno, dawno temu, w odległej przeszłości bezpieczeństwa Poznania strzegł hejnalista. Obserwował on dzień i noc miasto z zegarowej wieży, a w razie potrzeby alarmował mieszkańców. Hejnalista miał syna Bolka, który uwielbiał towarzyszyć ojcu w jego pracy. Pewnego dnia u stóp chłopca upadł ranny kruk. Bolko opatrzył jego rany i zaopiekował się nim, a kiedy ptak całkowicie wyzdrowiał, stała się rzecz magiczna – kruk przemówił. Okazało się, że jest królem kruków i w podziękowaniu za uratowanie życia zostawił chłopcu srebrną trąbkę, którą ten zawsze mógł wezwać go na pomoc. Kruk odleciał, a srebrna trąbka przez wiele lat przeleżała nieużywana – aż do dnia, kiedy kraj ogarnęły działania wojenne, a pod Poznań nadciągnęły wojska nieprzyjaciela. W takich okolicznościach Bolko niewiele się namyślając chwycił srebrną trąbkę i zatrąbił. Wtedy nad miastem pojawiła się olbrzymia czarna chmura kruków, która zaatakowała wrogie zastępy i skutecznie przepędziła najeźdźców. W ten oto sposób dobre serce syna hejnalisty pozwoliło uratować miasto!

Dominującą budowlą na rynku jest najpiękniejszy na północ od Alp renesansowy **ratusz** z połowy XVI w., dzieło Jana Baptysty Quadro z Lugano. We wnętrzach mieści się **Muzeum Historii Miasta Poznania**.

Obok ratusza wznoszą się tzw. **domki budnicze** z charakterystycznymi podcieniami. W czterech narożnikach Starego Rynku stoją cztery **fontanny: Prozerpiny, Apollina, Posejdona i Marsa**. Całości dopełnia **pręgierz** zwieńczony rzeźbą kata z mieczem w ręku, znajdująca się za domkami budniczymi studzienka z **pomnikiem Bamberki** oraz barokowa **figura św. Jana Nepomucena**.

W pobliżu ratusza znajduje się **Odwach** – wzniesiony w XVIII w. klasycystyczny budynek (pierwotnie drewniany), dzieło warszawskiego architekta Jana Chrystiana Kamsetzera.

A long time ago, in the distant past, the security of Poznań was guarded by a bugler. He observed the city through the days and nights from the clock tower and, if necessary, he alerted the inhabitants. The bugler had a son, Bolko, who loved to accompany his father to his work. One day at the boy's feet dropped a wounded crow. Bolko bandaged his wounds and took care of him, and when the bird completely recovered, something magical happened - the crow spoke. It turned out that he was the King of Crows, and in thanks for saving his life he left the boy a silver trumpet, by which

he always could able to call him for help. The crow flew away, and the silver trumpet for many years lay unused, until the day when war was raging through the country and to the Poznań came enemy armies. In such circumstances Bolko, without much thought, grabbed the silver trumpet and played. Then, above the city there appeared a huge black cloud of crows, which attacked the enemy hordes and successfully chased away the invaders. In this way the good-heart bugler's son helped to save the city!

The dominant building is the most beautiful north of the Alps, the mid-sixteenth-century **town hall**, designed by Giovanni Battista di Quadro of Lugano, which houses the **Museum of the History of Poznań**.

Next to the Town Hall there are former **'merchants houses'**, complete with characteristic arcade passageway. A **fountain** stands in each of the square's four corners: **Proserpine, Apollo, Poseidon and Mars**. The fountains are complemented by the **pillory** post crowned by a statue of a sword-wielding executioner, the well and **statue of a Bamber woman**, located behind the merchants houses, and the Baroque **statue of St. John of Nepomuk**.

Another building in the middle of the Old Market Square is the eighteenth-century classical (originally wooden) **Guard House**, designed by the Warsaw architect Jan Chrystian Kamsetzer.

Vor sehr, sehr langen Zeit hütete die Sicherheit von Poznań ein Turmblaser. Tag und Nacht beobachtete er die Stadt aus dem Zeitglockenturm, und notfalls allarmierte er die Bewohner. Er hatte einen Sohn, Bolko, der seinen Vater gern bei der Arbeit begleitete. Eines Tages fiel zu Füßen des Jungen ein verletzter Rabe. Bolko versorgte seine Wunden, pflegte ihn, und als er gesund wurde, geschah etwas Magisches – der Rabe sprach. Es stellte sich heraus, dass er der Rabenkönig ist. Als Dank für die Lebensrettung ließ er dem Jungen eine silberne Trompete, mit der er den König immer zu Hilfe rufen konnte. Der Rabe flog weg, und die silberne Trompete wurde viele Jahre nicht benutzt – bis zum Tag, als das Land der Krieg ergriff, und an Poznań feindliche Truppen heranzogen. In dieser Situation dachte Bolko nicht lange nach, griff nach der Trompete und blies sie. Auf einmal erschien über die Stadt eine dunkle Wolke von Raben, die die Armee des Feindes angriff und sie erfolgreich verjagte. Auf diese Weise erlaubte das gute Herz des Turmblaser-Sohnes die Stadt zu retten!

Das herrschende Gebäude auf dem Markt ist das Renaissance-**Rathaus** aus der Hälfte des 16. Jh., ein Werk von Jan Baptist Quadro aus Lugano. Im Inneren befindet sich das **Museum für die Geschichte der Stadt Poznań**.

Neben dem Rathaus erstrecken sich sog. **Budenhäuschen** mit charakteristischen Laubengängen. In den drei Ecken des Altmarkts stehen vier **Springbrunnen: Proserpina-, Apollo-, Poseidon- und Mars-Brunnen**. Das ganze wird durch einen Pranger ergänzt, gekörnt mit einer Skulptur eines Henkers, der ein Schwert in der Hand hält, der hinter den Budenhäuschen platzierte **Bambergerin-Brunnen** und barocke **Figur des Heiligen Jan Nepomuk**.

Neben dem Rathaus befindet sich das **Hauptwachegebäude** - das im 18. Jh. klassizistisch errichtete Gebäude (ursprünglich aus Holz), Werk des Warschauer Architekten Jan Chrystian Kamsetzer.

Ratusz – Muzeum Historii Miasta Poznania / Town Hall – Museum of the History of Poznań / Rathaus – Museum für die Geschichte der Stadt Poznań

Stary Rynek 1, tel. (+48) 61 856 81 93

www.mnp.art.pl

Godziny otwarcia:

16 czerwca-15 września: wt.-czw. 11-17, pt. 12-21, sob.-niedz. 11-18

16 września-15 czerwca: wt.- czw. 9-15, pt. 12-21, sob.-niedz. 11-18

Z Poznańską Kartą Turystyczną wstęp bezpłatny.

Opening hours:

June 16th-September 15th: Tue-Thu 9am-3pm, Fri 12am-9pm, Sat-Sun 11am-6pm,

September 16th-June 15th: Tue-Thu 11am-5pm, Fri 12am-9pm, Sat-Sun 11am-6pm,

Free entrance with the Poznań City Card.

Öffnungszeiten:

16 Juni-15 September: Di-Do 11-17 Uhr, Fr 12-21 Uhr, Sa-So 11-18 Uhr

16 September-15 Juni: Di-Do 9-15 Uhr, Fr 12-21 Uhr, Sa-So 11-18 Uhr

Mit der Posener City-Card freier Eintritt.

Legenda o Ludgardzie

Legend of Ludgarda
Legende über Ludgard

Zaledwie 11 lat miała Ludgarda, córka księcia Meklemburgii Henryka I Pielgrzyma i szczecińskiej księżniczki Anastazji, kiedy została wysłana przez matkę na dwór swojego dziadka – księcia pomorskiego Barnima. I tam też poznała 16-letniego Przemysła, syna Przemysła I. Oboje zakochali się w sobie bez pamięci, co w niedługim czasie zaowocowało ich małżeństwem. Jednak przez wiele lat Ludgarda i Przemysł nie mogli doczekać się potomstwa, a fakt ten niezwykle smucił matkę Przemysła. I chociaż książę początkowo niewiele robił sobie ze słów swojej matki, w końcu za jej namową poprosił Ludgardę, aby ta wstąpiła do żeńskiego klasztoru. W ten oto sposób Przemysł mógłby wziąć ślub z inną kobietą, a ta być może urodziłaby mu długo oczekiwanego książęcego potomka. Jednak księżniczka Ludgarda nie zgodziła się na tę propozycję, była bowiem niezwykle bogobojną kobietą i za nic na świecie nie chciała popełnić największego w jej przekonaniu grzechu. Niestety, Przemysł widząc tak niezłomną postawę swojej żony, zamknął ją najpierw w zamkowej komnacie, a gdy jego desperacja sięgnęła zenitu – zasztyletował ją. Smutna, tragiczna i okrutna jest więc ta historia.

Zamek Królewski został wzniesiony w drugiej połowie XIII w. na szczycie Góry Przemysła początkowo jako wieża mieszkalna księcia poznańskiego Przemysła I i włączony w system obwarowań miejskich. Od czasów Władysława Łokietka w zamku rezydowali starostowie generalni Wielkopolski, a w XVIII w. odbywały się w nim sądy grodzkie i przechowywano tu akta grodzkie. Zamek był wielokrotnie niszczony i odbudowywany. Dzisiejszy budynek swój kształt uzyskał w XVIII w. Pozostałością po zamku na Górze Przemysła jest budynek z XVIII w. Mieściło się tu **Muzeum Sztuk Użytkowych** (zamknięte do odwołania). Od 2010 roku trwają prace nad odbudową całości zamku – założenia zaprojektowanego w stylu historyzującym, które połączone z gmachem Raczyńskiego, będzie siedzibą Muzeum Sztuk Użytkowych.

Naprzeciwko zamku znajduje się **kościół Franciszkanów**. Od ponad 300 lat w kościele znajduje się **cudowny obraz Matki Boskiej w Cudy Wielmożnej**, zwanej Panią Poznania.

The daughter of Duke of Mecklenburg Henry I the Pilgrim and Szczecin Princess Anastasia, Ludgarda was only eleven years old when she was sent by her mother to the court of her grandfather - the Duke of Pomerania Barnim I. There she met 16-year old Przemysł, the son of Przemysł I. They both fell in love immediately which led

shortly to their marriage. However, for many years Ludgarda and Przemysł could not have children and this caused great sadness for the mother of Przemysł. Initially the Duke did not care for the words of his mother, who suggested that Ludgarda should become a nun. In this way the Duke could get married to another woman and she might bear him a long-awaited child. But Princess Ludgarda did not agree with this proposal. She was a very pious woman and for nothing in the world would she commit what she considered to be a great sin. Unfortunately, Przemysł, seeing the determined position of wife, locked her in a castle chamber, and when his desperation reached its zenith, stabbed her. A sad, tragic and brutal story.

The **Royal Castle** was erected in the second half of the thirteenth century at the top of Przemysł Hill initially to serve as a residential tower for the Poznań Prince Przemysł I and it was part of the city fortifications. In the times of King Władysław the Elbow-High (1306-1333), the castle became the residence of general governors of Wielkopolska; in the eighteenth century it was a city court and archive. It was frequently destroyed and rebuilt. The building was given its modern-day shape in the eighteenth century. The remnant of the castle in Przemysł's Hill is an 18th century building. It used to house the **Applied Arts Museum**, now closed until further notice. The works to reconstruct the entire castle have been ongoing since 2010. Designed with the historicist style in mind, and together with the Raczyński building, the finished castle will once again house the Applied Arts Museum.

Opposite the church stands the **Franciscan Church**. For over three hundred years, the church has housed a **picture** of the **Miracle-Working Virgin Mary**, also known as the Lady of Poznań.

Ludgard, die Tochter des mecklenburgischen Fürsten Heinrich I., den Pilger genannt, und der Stettiner Prinzessin Anastasia, war erst 11, als sie ihre Mutter auf den Hof ihres Großvaters – des pommerischen Fürsten Barnim – geschickt wurde. Dort lernte sie den 16-jährigen Przemysł, den Sohn von Przemysł I, kennen. Beide verliebten sich unsterblich ineinander, was in kurzer Zeit mit deren Hochzeit endete. Jedoch viele Jahre konnten Ludgard und Przemysł keine Kinder bekommen, was besonders die Mutter von Przemysł traurig machte. Der Fürst machte sich am Anfang nicht viel aus den Worten seiner Mutter, aber schließlich, auf ihr Zureden, bat er Ludgard, einem Frauenkloster beizutreten. Auf diese Weise konnte Przemysł eine andere Frau heiraten und endlich den lan-

gersehnten fürstlichen Nachkommen bekommen. Prinzessin Ludgard lehnte diesen Vorschlag ab, denn sie war eine sehr fromme Frau und für nichts auf der Welt wollte sie die größte Sünde ihrer Überzeugung nach begehen. Przemysł sah die ungebrochene Einstellung seiner Frau und schloss sie zuerst im Schlossgemach, und als seine Verzweiflung den Höhepunkt erreichte – tötete er sie mit einem Dolch. Es ist also eine traurige, tragische und grausame Geschichte.

Das **Königsschloss** wurde in der zweiten Hälfte des 13. Jh. am Gipfel des Przemysław-Berges, zuerst als ein Wohnturm des Posener Fürsten Przemysław I errichtet und dem System der Stadtbefestigung angeschlossen. Seit Zeiten von Władysław Ellenlang residierten im Schloss Hauptlandräte von Großpolen, und im 18. Jh. fanden in ihm Burgerichte statt und wurden die Burgakten aufbewahrt. Das Schloss wurde mehrmals zerstört und wieder aufgebaut. Das heutige Gebäude erhielt seine Form im 18. Jh. Als Relikt des Schloßes, findet man auf dem Przemysł Hügél nur ein Gebäude aus dem 18. Jahrhundert. Hier befand sich das **Museum für Angewandte Kunst**, das bis auf weiteres geschlossen ist. Seit 2010 wird das Schloß wieder aufgebaut und es soll, verbunden mit dem Raczyński Gebäude, zum neuen Sitz des Museums für Angewandte Kunst werden.

Dem Schloss gegenüber befindet sich die **Franziskaner Kirche**. Seit über 300 Jahren befindet sich dort das **wundertätige Gemälde der Wunder vollbringenden Gottesmutter**, der Herrin von Poznań.

Zamek Królewski – Muzeum Sztuk Użytkowych / Royal Castle – Museum of Applied Arts / Königliches Schloss – Museum für Angewandte Kunst

Góra Przemysła 1, tel. (+48) 61 852 20 35, 61 856 81 85
www.mnp.art.pl

Z powodu prac przy budowie Zamku Przemysła, muzeum jest nieczynne do odwołania.

Due to building of the Royal Castle, the museum is closed until further notice.

Infolge der Arbeiten beim Bau des Przemysł-Schlusses wird das Museum bis auf weiteres geschlossen ist.

Legenda o mieczu św. Piotra

Legend of the Sword of St Peter the Apostle
Legende über das Schwert des Heiligen Apostels Peter

Starożytny miecz świętego Piotra Apostoła znajdujący się dziś w zbiorach poznańskiego Muzeum Archidiecezjalnego miał trafić do Poznania w 966 roku jako dar od Papieża dla ludu, który dopiero co przyjął chrzest. Według podań kronikarzy miecz ten został przywieziony przez Jordana – wysłannika papieża Stefana VII i został uroczyście wręczony władcy Polski Mieczysławowi I. Miecz świętego Piotra Apostoła jest więc symbolem początków chrześcijaństwa na ziemiach polskich. Oczywiście, trudno dziś stwierdzić, czy ten właśnie miecz jest oryginalnym piotrowym mieczem, czy też wierną kopią pobłogosławioną przez papieża Stefana VII. W każdym razie jedno jest pewne: poznański miecz świętego Piotra rzeczywiście pochodzi z czasów starożytnych. Fakt ten potwierdzają najnowsze badania przeprowadzone przez specjalistów z Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Tak więc to, co do tej pory uznawane było za legendę, może okazać się najprawdziwszą prawdą.

Ostrów Tumski był kiedyś jednym z pierwszych grodów stołecznych państwa Piastów. To tu właśnie w 968 r. powstało pierwsze polskie biskupstwo. W 968 r. zbudowano **Katedrę**, która była wielokrotnie niszczona przez klęski żywiołowe, katastrofy budowlane, wojny. Obecnie prezentuje się jako trójnawowa bazylika gotycka z relikwiami architektury przedromańskiej i romańskiej, otoczona wieńcem kaplic. Wieże frontowe i 3 wieże nad wschodnią częścią kościoła otrzymały hełmy barokowe. W specjalnej krypcie w podziemiach można obejrzeć najstarsze fragmenty katedry. Gotycki ołtarz główny w formie szafy z dwiema parami ruchomych skrzydeł pochodzi z 1512 r. W 1405 r. na miejscu starszej wzniesiono najbardziej znaną tzw. **Złotą Kaplicę**. W XIX w. stała się mauzoleum Mieszka I i Bolesława Chrobrego. Znajduje się tu grobowiec władców w stylu bizantyjskim oraz pomnik Mieszka I i Bolesława Chrobrego.

The ancient sword of St. Peter the Apostle is located today in the collections of the Museum of the Poznań Archdiocese. It came to Poznań in the year 966 as a gift from the Pope for the people, who had just been baptized. According to chroniclers, this sword was brought by Jordan, envoy of Pope Stephen VII, and was officially handed over to Polish ruler Mieczysław I. The sword of St. Peter the Apostle is a symbol of beginning of Christianity on Polish lands. Of course, today it is difficult to determine that this exact sword is the original sword of St. Peter or a fair copy blessed by Pope Stephen VII. In any event, one thing is certain: the Poznań sword of St. Peter actually comes from ancient times. This fact is confirmed by recent

studies conducted by specialists from the AGH University of Science and Technology in Kraków. So what hitherto was regarded as a legend may be the truth.

The **Cathedral Island** was one of the first major centres of the Piast-dynasty state. This is where the first Polish bishopric was established in 968. Built in the same year, the **Cathedral** was repeatedly damaged by natural and building disasters and wars. Now it is a three-aisle Gothic basilica with pre-Romanesque and Romanesque relics, surrounded by a semicircle of chapels. The two front towers and the three towers over its eastern part are topped with Baroque cupolas. In a special crypt there are the oldest remains of the cathedral. The high altar in the Gothic style with two pairs of wings was made in 1512. The famous **Golden Chapel** was erected in 1405 on the site of an earlier one. In the nineteenth century it became the mausoleum of Mieszko I and Bolesław the Brave, the first sovereigns of Poland, who are commemorated here with a Byzantine-style sarcophagus and a monument.

Das antike Schwert des Heiligen Apostels Peter, das sich derzeit in der Sammlung des Posener Museums der Erzdiözese befindet, kam wahrscheinlich nach Poznań im Jahr 966 als Geschenk vom Papst an die Bevölkerung, die gerade getauft wurde. Laut den Angaben der Chronisten wurde das Schwert durch Jordan – Boten des Papstes Stefan VII. – mitgebracht und dem polnischen Herrscher Mieczysław I. feierlich überreicht. Das Schwert des Heiligen Apostels Peter ist also ein Symbol der Anfänge des Christentums auf den polnischen Gebieten. Natürlich kann man heute schwer feststellen, ob dieses Schwert das originale von Peter ist, oder ob es eine treue durch den Papst Stefan VII. gesegnete Kopie ist. Eins ist sicher: das Posener Schwert des Heiligen Apostels Peter stammt tatsächlich aus antiken Zeiten. Diese Tatsache bestätigten die neuesten Untersuchungen, die durch Wissenschaftler aus der Akademie für Bergbau- und Hüttenwesen in Kraków geführt wurden. So kann das, was bisher als Legende betrachtet wurde, wahr werden.

Ostrów Tumski war früher eine der größten Hauptstadt-Burgen des Piasten-Staates. Genau hier entstand 968 das erste polnische Bistum. 968 wurde ein **Dom** errichtet, der mehrmals durch Natur-, Baukatastrophen und Kriege zerstört wurde. Aktuell präsentiert er sich als dreischiffige gotische Basilika mit Relikten der vorrömischen und römischen Architektur, gekennzeichnet mit einem Kranz von Kapellen. Die Vordertürme und drei Türme über dem

östlichen Teil der Kirche erhielten Barockturmhelme. In einem speziellen Grabgewölbe im Keller sind die ältesten Fragmente des Doms aus den römischen und vorrömischen Zeiten zu sehen. Der gotische Hauptaltar in Form eines Schanks mit zwei Paaren beweglicher Flügel stammt aus dem Jahre 1515. 1405 wurde an der Stelle der älteren die bekannteste sog. **Goldene Kapelle** errichtet. Im 19. Jh. wurde sie Mausoleum von Mieszko I und Bolesław Chrobry. Hier befindet sich das byzantinische Grabmal der Herrscher und ein Denkmal von Mieszko I und Bolesław Chrobry.

Katedra / Cathedral / Dom

Ostrów Tumski 17, tel. (+48) 61 852 96 42
www.katedra.archpoznan.org.pl

Brama Poznania ICHOT / Porta Posnania ICHOT / Tor zur Stadt ICHOT

ul. Gdańska 2, tel. (+48) 61 647 76 00
www.bramapoznania.pl

Godziny otwarcia:

wt.-pt. 9-18, sob.-niedz. 10-19

Opening hours:

Tue-Fri 9am-6pm, Sat-Sun 10am-7pm

Öffnungszeiten:

Di-Fr 9-18 Uhr, Sa-So 10-19 Uhr

Legenda o świętym Marcynie

Legend of St Martin
Legende über den Heiligen Martin

Była prawdziwa, sroga zima z tęgim mrozem, gęstym śniegiem i przenikliwie zimnym wiatrem. W takich to warunkach podróżował wraz wojskiem pewien rzymski legionista. Opatulony żołnierskim płaszczem nagle zauważył kulącego się z zimna żebraka. Widząc jego liche i podarte łachmany ulitował się nad nieznanym człowiekiem i oddał mu połowę swojego płaszcza. Kim był ten rzymski legionista? Tak, to święty Marcin – patron podróżników, żebraków i żołnierzy, a jednocześnie wzór do naśladowania dla poznańskiego piekarza Walentego. Piekarz ten w 1891 roku jako pierwszy upiekł nazywane bakaliemi ciasteczka w kształcie podkowy konia świętego Marcina, a następnie podzielił się nimi podczas kościelnego odpustu. Dziś już nikt w Poznaniu nie wyobraża sobie, aby 11 listopada nie zjeść marcińskiego rogalia i nie podzielić się tym smakiem z innymi.

Jedynie w Poznaniu 11 listopada można wziąć udział w **Dniu Świętego Marcina** czyli **Imieninach Ulicy Święty Marcin**, jednej z głównych arterii miasta. W tych dniach ulicą Święty Marcin rusza barwny korowód, na czele jedzie święty Marcin na koniu, któremu Prezydent Poznania przekazuje klucz do bram miasta. Imprezie towarzyszą wystawy, plenerowe koncerty, spektakle, pokazy filmowe, kiermasz i pokaz sztucznych ogni.

Tradycją znaną tylko w Poznaniu jest wypiekanie w tym dniu słodkich rogalików - z drożdżowego ciasta wypełnionego masą makowo-migdałową. Pomysł wziął się od znalezionej podkowy, którą zgubił koń należący podobno do samego Świętego Marcina.

Na ulicy Św. Marcin znajduje się **kościół Św. Marcina**. Niewielką świątynię wznosił prawdopodobnie książę Przemysław I w 1240/41r., choć powstanie samej parafii datuje się pomiędzy XI a XII w. Swój dzisiejszy kształt świątynia zyskała dzięki przebudowie w początkach XVI w. W wielkim ołtarzu tryptyk gotycki pochodzenia śląskiego z 1498r., w nawie rzeźba Madonny z ok. 1510r., gotycka, drewniana, polichromowana.

It was deep, severe winter with strong frost, thick snow and a piercing cold wind. In those conditions a Roman legionnaire travelled with army. Muffled in a soldier's jacket, he suddenly noticed a beggar cringing with cold. Seeing his shabby and tattered rags, he took pity on the stranger and gave him half of his jacket. Who was that Roman legionnaire? Yes, it was St. Martin, saint patron of travellers, beggars and soldiers, and also a positive role model for the Poznań

baker Walenty. This baker in 1891 cooked the first baked cookies filled with dainties in the horseshoe shape of the horse of St. Martin, and then shared them during a church fair. Today no one in Poznań can imagine not eating a St. Martin's Crescent and not sharing the taste with others on 11th November.

Only in Poznań can you participate in **St Martin's Day** – the **Street's Name Day**. On this day a colourful parade led by St Martin on a horse passes through the streets of Poznań. The Mayor hands the saint the key to the city. Numerous exhibitions, open-air concerts, performances, film shows the fair and a firework display closes the celebrations accompany the celebration.

Another tradition peculiar to Poznań is that of baking sweet croissant cakes. The legend goes that these yeast buns with a poppy-seed-almond filling first appeared at the St Martin's parish fair. The idea for the curved shape came from a horseshoe lost by a horse, which apparently belonged to St Martin himself.

St Martin's Church is situated at St Martin's Street. A prince Przemysł I probably erected this small church in 1240/41, but the first mention of the parish of St Martin comes from 11th /12th century. The present Gothic structure comes from the early 16th century. The building features a huge Gothic Silesian altar triptych from 1498 and, in the nave, a painted wooden Gothic sculpture of Madonna dating back to approximately 1510.

Es war richtiger, harter Winter mit starkem Frost, dickem Schnee und schneidend kaltem Wind. Unter solchen Bedingungen reiste zusammen mit seiner Armee ein römischer Legionär. Umgewickelt mit einem Mantel bemerkte er einen hinkenden Bettler. Als er seine elende und zerrissene Kleidung sah, hatte er Mitleid mit dem Unbenannten und übergab ihm die Hälfte seines Mantels. Wer war dieser römische Legionär? Der Heilige Martin – der Schützer der Reisenden, Bettler und Soldaten, und zugleich ein Vorbild für den Posener Bäcker Walentin. 1891 buk dieser Bäcker als erster die mit Naschwerk gefüllte Kekse in Form des Hufeisens vom Pferd des Heiligen Martins, und dann teilte er sie während eines kirchlichen Ablassfestes. Heute kann sich niemand mehr vorstellen, am 11. November kein Martins Hörnchen zu essen und diesen Geschmack mit anderen nicht zu teilen.

Nur in Posen kann man am 11. November an den **Tagen des Heiligen Martins** Teilnehmen also am **Namenstag der Heiliger Mar-**

tin Straße, einer der Hautstraßen der Stadt. An diesen Tag bricht entlang der Heiliger Martin Straße ein bunter Zug, an der Spitze fährt der Heilige Martin auf einem Pferd. Der Präsident der Stadt Posen übergibt ihm den Schlüssel für das Stadttor. Auf dem Namenstag erwarten die Gäste einige Veranstaltungen, Ausstellungen, Freilichtkonzerte, bunter Zug, Markt sowie die abschließende Feuerwerkschau.

Eine nur in Posen bekannte Tradition ist das Backen an diesem Tag von süßen **Hörnchen**, aus Hefeteig gefüllt mit Mandel-Mohn-Masse. Die Idee wurde von einem gefundenen Hufeisen abgeleitet, das angeblich dem Heiligen Martin gehören sollte.

In der Heiliger Martin Straße befindet sich die **Kirche des Heiligen Martin**. Die kleine Kirche wurde wahrscheinlich von dem Fürsten Przemysł I 1240/1241 errichtet, wobei das Entstehen der Pfarrgemeinde zwischen dem 11. und dem 12. Jh. datiert wird. Ihre heutige Gestalt erhielt die Kirche dank dem Umbau Anfang des 16. Jh. In großem Altar gotisches Triptychon mit schlesischer Herkunft aus dem Jahr 1498, im Schiff die Madonna-Skulptur aus dem Jahr um 1510, gotische, hölzerne, polychromiert.

Kościół św. Marcina / St Martin's Church / St.-Martinskirche

ul. Św. Marcin 13

Poznańska Lokalna Organizacja Turystyczna

Poznań Tourism Organisation / Poznań Tourismorganisation

pl. Kolegiacki 17, 61-841 Poznań

www.POZnań*.travel

 www.facebook.com/Poznan

Tekst / Text / Text: Marta Stawińska

